

בבא מציעא פז-ג
עניין: עד יעקב לא הוה חולשא

תוס' ב"ב טז:

חזקוני בראשית כא, יד
 על שכבה פרש"י: שאחותו חולי וא"ת הא אמרי' 119 עד יעקב לא הוה חולשא וי"ל
 נהי דבאותו זמן לא הוה חולשא דמיתתי, מיהו מחמת צימאון הם מתים 120, ומתוך כך
 יראה שמא ימות בצמא. וישלחה, שהרי לא היה לו למוכרה אחרי ששכב עמה,

שכ"ל חול'ה שרואה אותה מיד
 מתרפא. וא"ת והא צימי
 אברהם אכתי לא היה חולי צעולס
 כדאמרי' צהשוכר את הפועלים (צ"מ
 דף פו.) דעד יעקב לא הוה חולשא ועד
 אלישע לא הוה דאחלש ואיתפס ומניין
 למימר דהכא צחולה של מכה איירי
 ור"ת ור"י מפרשים דעד יעקב לא
 הוה דאחלש היינו חולי של מיתה מכאן
 ואילן הוה דאחלש חולי של מיתה ולא
 הוה דאיתפס עד אלישע:

דעת זקנים בראשית כא, טו

(טו) ויכ'ו הפים. פי"ש"י לפי שדרך חולים לשתות הרבה. ותימ'
 דאמרי' במניעא דעד יעקב אבינו לא הוה חולשא. י"ל דעד יעקב
 לא חלה אדם מעצמו. אך זה לא חלה אלא מחמת שרה שהכניסה
 בו עין הרע: |

מהר"ל חידושי אגדות

ולא היה כאן חולשא זאת לגוף, וכשבא יעקב הלא
 תראה כי היה נרדף תמיד מעשו ומלבן ויותר מזה
 שהיה לו צרות הרבה מאוד, עד שתמצא כי לא היה
 יעקב עומד בעצמו מבלי שיכנסו אחרים בגבולו
 אבל נכנסו אחרים בגבולו. ודבר [זה] הוא למעלת
 יעקב העליונה (שהוא) [שהיו] מקנאין בו ורודפים
 הפגעים והמקריים אחריו ועליו נאמר והאלקים
 יבקש את הנרדף ומדת זאת היה ליעקב. והיה נולד
 עשו בבטן עם יעקב שלא היה יעקב עולמו בלבד
 ועשו הוא הרודף אחריו ויעקב הוא הנרדף והרודף
 לוקח גבול הנרדף כמו שאמרנו. ודבר זה הוא מדת
 יעקב בוודאי למי שמבין בסוד החכמה. ולפיכך עד
 יעקב לא הו' חולשה וכאשר היה בא יעקב בא
 חולשא שהיה אחד נכנס בגדר השני מן המקריים
 והפגעים, ומזה בא החולשא. ודבר זה לא היה רק
 ליעקב כי לא היה המדה הזאת בפרט כאשר ידוע.

מהר"ל גור אריה בראשית כא, יד

ואני אומר שאף חולי מן השמים הוי כמו דהוי
 בידי אדם, ואין חילוק, רק דקודם יעקב לא הוה
 חולשה פירוש שיהא נחלש האדם כמו שהוא
 דרך החולי חלש, אבל קודם יעקב לא הוה
 חולשה, רק צער החולי היה כואב לו עד שלא
 היה יכול לילך מחמת חמימות בראשו ובגופו
 הפועל בו, והיו המזגים בו מתנגדים עד שהיה
 כואב לו, ואין הנפש בשלימות, אבל שיהיה
 חולשה — דהיינו חלש מחמת החולי — זה
 לא היה¹¹⁹. למה היה דומה — לשני גבורים
 המנצחים זה את זה, ואין אחד מנוצח, ומכל
 מקום יש לו צער מן השני ואין לו מנוחה
 ושלוש. וכך מתחלה היה המזג המתנגדו מתנגד
 לו, ולא היה שלום בעצמיו. ומשבא יעקב היה
 דומה למי שמנוצח מן המתנגד, כך היה נחלש
 מן מזג המתנגד עד שהיה חלוש¹²⁰.